

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки

Факультет інформаційно-аналітичних технологій та менеджменту

(повна назва)

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

(повна назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету ІТМ

В.Дорош

Володимир ДОРОШЕНКО

(підпис, ім'я, прізвище)

«31» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Особливості сучасної наукової комунікації

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій освітньо-науковий

(бакалаврський, магістерський, освітньо-науковий)

спеціальність 051 Економіка

(код і повна назва спеціальності)

освітньо-наукова програма

(професійна або наукова)

Економіка

(повна назва програми)

Харків – 2023 р.

Розробник: В. М. Явтушенко, доцент кафедри українознавства, канд. філол. наук

(ініціали, прізвище, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою

Протокол від «29» серпня 2023 р. № 1

Завідувач кафедри

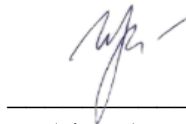

(підпис)

Тетяна ПОЛОЗОВА

(ім'я, прізвище)

Гарант освітньо-наукової програми

(підпис)

Іріна КОЛУПАЄВА

(ім'я, прізвище)

Схвалено методичною комісією факультету ІТМ

Протокол від «30» серпня 2023 р. № 1

Голова методичної комісії

(підпис)

Аліна ШАФРОНЕНКО

(ім'я, прізвище)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	Обов'язкова дисципліна, що формує універсальні навички дослідника
Кількість кредитів – 2	
Змістових модулів – 2	Рік підготовки:
	1-й
Загальна кількість годин – 60	Семестр
	2-й
Мова навчання українська	Лекції
	12 год.
	Практичні
	12 год.
	Самостійна робота
	32 год.
	консультації
	4 год.
Вид контролю:	
залік	

2 МЕТА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ЇЇ ВИВЧЕННЯ

2.1 Мета вивчення дисципліни

Поглибити й розширити знання здобувачів освітньо-наукового рівня вищої освіти про фонетичну, граматичну, морфологічну, лексико-фразеологічну, синтаксичну, пунктуаційну та стилістичну систему української мови. Навчити створювати наукові тексти різних видів та жанрів.

Подати знання з термінознавства та фахової термінології. Ознайомити з риторикою як наукою. Сприяти формуванню засад академічної доброчесності.

2.2 Результати навчання:

За результатом вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- відомості про походження, розвиток, місце української мови серед мов світу;
- основні види та жанри сучасної наукової комунікації;
- фонетичні, лексичні, граматичні та стилістичні норми української мови, особливості їх застосування в науковій комунікації;
- правила написання та проголошення наукових текстів;
- види наукових робіт, принципи їх побудови;
- фахову термінологію.

уміти:

- будувати наукові тексти з урахуванням усіх норм сучасної літературної мови;
- створювати та редагувати тексти наукового стилю;
- правильно добирати мовні засоби вираження думки залежно від обраного стилю висловлювання;
- створювати й виголошувати усні наукові тексти в залежності від ситуації наукової комунікації;
- використовувати фахову термінологію.

Перелік сформованих компетентностей (відповідно до освітньо-наукової програми):

- **загальні компетентності (ЗК):**

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

- спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

Програмні результати навчання (РН):

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з урахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

2.3 Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Особливості сучасної наукової комунікації» базується на теоретичних знаннях та практичних навичках, отриманих при вивченні дисципліни «Українське фахове мовлення».

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

Форми реалізації української літературної мови

Тема 1. Мета, завдання, предмет курсу. Мова та її функції. Національна та літературна мова. Форми реалізації української літературної мови.

Тема 2. Термінознавство як наука. Термін як лінгвістичне поняття. Періоди формування української термінології. Професійна лексика. Виникнення термінів. Джерела поповнення української термінології. Способи творення термінів.

Змістовий модуль II.

Мовне оформлення наукового дослідження

Тема 1. Мовне оформлення наукового дослідження. Текст як форма існування наукових знань. Основні структурні елементи наукового тексту.

Тема 2. Дотримання стандартів під час написання наукових робіт. Вимоги до написання наукової статті, рецензії, відгуку, автореферата, дисертаційного дослідження

Тема 3. Усне наукове мовлення. Академічне красномовство. Застосування принципів підготовки та проголошення результатів дослідження за умов дотримання вимог академічної етики та доброчесності, використання відповідних засобів вираження наукової думки.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		лк	пз	кр	конс	ср	Сем. контр
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль I. Форми реалізації української літературної мови							
Тема 1. Мета, завдання, предмет курсу. Мова та її функції Національна та літературна мова. Форми реалізації української літературної мови	13	2	2		1	8	
Тема 2. Термінознавство як наука. Термін як лінгвістичне поняття. Періоди формування української термінології. Професійна лексика Виникнення термінів. Джерела поповнення української термінології. Способи творення термінів	13	2	2		1	8	
Разом за змістовим модулем I	26	4	4		2	16	
Змістовий модуль II. Мовне оформлення наукового дослідження							
Тема 1. Мовне оформлення наукового дослідження. Текст як форма існування наукових знань. Основні структурні елементи наукового тексту	11	2	2		1	6	
Тема 2. Дотримання стандартів під час написання наукових робіт. Вимоги до написання наукової статті, рецензії відгуку, автореферата, дисертаційного дослідження	11	2	2		1	6	
Тема 3. Усне наукове мовлення. Академічне красномовство. Застосування принципів підготовки та проголошення результатів дослідження за умов дотримання вимог академічної етики та доброчесності, використання відповідних засобів вираження наукової думки	12	4	4			4	
Разом за змістовим модулем II	34	8	8		2	16	
Усього за семестр	60	12	12	–	4	32	

5 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Мова як джерело стилістичних знань. Стилїстика мови й стилїстика мовлення	2
2	Науковий стиль та його особливості. Проблема визначення поняття «термін». Визначення таких понять, як дефініція, терміноїд, термінологізація, детермінологізація. Вимоги до термінів. Структура термінів. Поняття «термінологія», «терміносистема». Створення нових термінів. Правопис термінів	2
3	Морфологічні особливості наукового мовлення. Особливості використання самостійних та службових частин мови в науковій комунікації	2
4	Оформлення наукового дослідження. Види та жанри наукових текстів. Написання наукової статті, рецензії відгуку, автореферата, дисертаційного дослідження	4
5	Усне наукове мовлення. Види та жанри. Особливості надання та сприймання інформації. Мовленнєвий етикет. Академічне красномовство. Особливості підготовки до виступу під час захисту наукової роботи, доповіді на наукових конференціях. Засоби увиразнення усного мовлення. Поняття академічної доброчесності	2
Усього		12

6 ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні роботи не передбачені навчальним планом.

7 САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення теоретичного матеріалу з використанням конспектів і навчальної літератури	12
2	Підготовка до практичних занять	10
3	Підготовка реферату	10
Усього		32

8 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Термінознавство як галузь мовознавчої науки. Етапи становлення. Поняття «термін».
2. Процес «термінологізації» та «детермінологізації» у межах економічної терміносистеми.
3. Процес «термінологізації» та «детермінологізації» у межах комп'ютерної терміносистеми.
4. Процес «термінологізації» та «детермінологізації» у межах математичної терміносистеми.
5. Процес «термінологізації» та «детермінологізації» у межах телекомунікаційної терміносистеми.
6. Процес «термінологізації» та «детермінологізації» у межах електротехнічної терміносистеми.
7. Процес «термінологізації» та «детермінологізації» у межах радіотехнічної терміносистеми.
8. Терміноід (номен, професіоналізм, професійне просторіччя) як елемент економічної терміносистеми.
9. Терміноід (номен, професіоналізм, професійне просторіччя) як елемент комп'ютерної терміносистеми.
10. Терміноід (номен, професіоналізм, професійне просторіччя) як елемент математичної терміносистеми.
11. Терміноід (номен, професіоналізм, професійне просторіччя) як елемент телекомунікаційної терміносистеми.
12. Терміноід (номен, професіоналізм, професійне просторіччя) як елемент електротехнічної терміносистеми.
13. Терміноід (номен, професіоналізм, професійне просторіччя) як елемент радіотехнічної терміносистеми.
14. Структура термінів економічної терміносистеми (терміни – кореневі слова; терміни – похідні слова).
15. Структура термінів комп'ютерної терміносистеми (терміни – кореневі слова; терміни – похідні слова).
16. Структура термінів математичної терміносистеми (терміни – кореневі слова; терміни – похідні слова).
17. Структура термінів телекомунікаційної терміносистеми (терміни – кореневі слова; терміни – похідні слова).

18. Структура термінів електротехнічної терміносистеми (терміни – кореневі слова; терміни – похідні слова).
19. Структура термінів радіотехнічної терміносистеми (терміни – кореневі слова; терміни – похідні слова).
20. Структура термінів економічної терміносистеми (терміни – складні слова; терміни – словосполучення).
21. Структура термінів комп'ютерної терміносистеми (терміни – складні слова; терміни – словосполучення).
22. Структура термінів математичної терміносистеми (терміни – складні слова; терміни – словосполучення).
23. Структура термінів телекомунікаційної терміносистеми (терміни – складні слова; терміни – словосполучення).
24. Структура термінів електротехнічної терміносистеми (терміни – складні слова; терміни – словосполучення).
25. Структура термінів радіотехнічної терміносистеми (терміни – складні слова; терміни – словосполучення).
26. Структура термінів економічної терміносистеми (терміни – абревіатури; терміни – символ-слова; терміни – моделі-слова).
27. Структура термінів комп'ютерної терміносистеми (терміни – абревіатури; терміни – символ-слова; терміни – моделі-слова).
28. Структура термінів математичної терміносистеми (терміни – абревіатури; терміни – символ-слова; терміни – моделі-слова).
29. Структура термінів телекомунікаційної терміносистеми (терміни – абревіатури; терміни – символ-слова; терміни – моделі-слова).
30. Структура термінів електротехнічної терміносистеми (терміни – абревіатури; терміни – символ-слова; терміни – моделі-слова).
31. Структура термінів радіотехнічної терміносистеми (терміни – абревіатури; терміни – символ-слова; терміни – моделі-слова).
32. Побудова термінів економічної терміносистеми шляхом використання внутрішніх ресурсів мови.
33. Побудова термінів комп'ютерної терміносистеми шляхом використання внутрішніх ресурсів мови.
34. Побудова термінів математичної терміносистеми шляхом використання внутрішніх ресурсів мови.
35. Побудова термінів телекомунікаційної терміносистеми шляхом використання внутрішніх ресурсів мови.
36. Побудова термінів електротехнічної терміносистеми шляхом використання внутрішніх ресурсів мови.

37. Побудова термінів радіотехнічної терміносистеми шляхом використання внутрішніх ресурсів мови.
38. Побудова термінів економічної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова асиміляція.
39. Побудова термінів комп'ютерної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова асиміляція.
40. Побудова термінів математичної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова асиміляція.
41. Побудова термінів телекомунікаційної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова асиміляція.
42. Побудова термінів електротехнічної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова асиміляція.
43. Побудова термінів радіотехнічної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова асиміляція.
44. Побудова термінів економічної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова калька.
45. Побудова термінів комп'ютерної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова калька.
46. Побудова термінів математичної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова калька.
47. Побудова термінів телекомунікаційної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова калька.
48. Побудова термінів електротехнічної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова калька.
49. Побудова термінів радіотехнічної терміносистеми шляхом запозичень з інших мов: повна та часткова калька.
50. Науково-технічний переклад: етапи становлення. Поняття «перекладу» та «перекладання».
51. Лексичні труднощі перекладання. Перекладання вузькогалузевих термінів економічної терміносистеми.
52. Лексичні труднощі перекладання. Перекладання вузькогалузевих термінів комп'ютерної терміносистеми.
53. Лексичні труднощі перекладання. Перекладання вузькогалузевих термінів математичної терміносистеми.
54. Лексичні труднощі перекладання. Перекладання вузькогалузевих термінів телекомунікаційної терміносистеми.
55. Лексичні труднощі перекладання. Перекладання вузькогалузевих термінів електротехнічної терміносистеми.

- 56.Лексичні труднощі перекладання. Перекладання вузькогалузевих термінів радіотехнічної терміносистеми.
- 57.Особливості перекладання загальнонавчаних та загальнонаукових термінів.
- 58.Лексичні трансформації у межах економічної терміносистеми (додавання, вилучення).
- 59.Лексичні трансформації у межах комп'ютерної терміносистеми (додавання, вилучення).
- 60.Лексичні трансформації у межах математичної терміносистеми (додавання, вилучення).
- 61.Лексичні трансформації у межах телекомунікаційної терміносистеми (додавання, вилучення).
- 62.Лексичні трансформації у межах електротехнічної терміносистеми (додавання, вилучення).
- 63.Лексичні трансформації у межах радіотехнічної терміносистеми (додавання, вилучення).
- 64.Лексичні трансформації у межах економічної терміносистеми (контекстуальна заміна: конкретизація, генералізація, антонімічний переклад).
- 65.Лексичні трансформації у межах комп'ютерної терміносистеми (контекстуальна заміна: конкретизація, генералізація, антонімічний переклад).
- 66.Лексичні трансформації у межах математичної терміносистеми (контекстуальна заміна: конкретизація, генералізація, антонімічний переклад).
- 67.Лексичні трансформації у межах телекомунікаційної терміносистеми (контекстуальна заміна: конкретизація, генералізація, антонімічний переклад).
- 68.Лексичні трансформації у межах електротехнічної терміносистеми (контекстуальна заміна: конкретизація, генералізація, антонімічний переклад).
- 69.Лексичні трансформації у межах радіотехнічної терміносистеми (контекстуальна заміна: конкретизація, генералізація, антонімічний переклад).
- 70.Термінологічні паралелі. Типові труднощі перекладання науково-технічних термінів економічної терміносистеми.
- 71.Термінологічні паралелі. Типові труднощі перекладання науково-технічних термінів комп'ютерної терміносистеми.

72. Термінологічні паралелі. Типові труднощі перекладання науково-технічних термінів математичної терміносистеми.
73. Термінологічні паралелі. Типові труднощі перекладання науково-технічних термінів телекомунікаційної терміносистеми.
74. Термінологічні паралелі. Типові труднощі перекладання науково-технічних термінів електротехнічної терміносистеми.
75. Термінологічні паралелі. Типові труднощі перекладання науково-технічних термінів радіотехнічної терміносистеми.
76. Поняття «лексикографія» та «термінографія». Термінологічні словники економічної терміносистеми.
77. Поняття «лексикографія» та «термінографія». Термінологічні словники комп'ютерної терміносистеми.
78. Поняття «лексикографія» та «термінографія». Термінологічні словники математичної терміносистеми.
79. Поняття «лексикографія» та «термінографія». Термінологічні словники телекомунікаційної терміносистеми.
80. Поняття «лексикографія» та «термінографія». Термінологічні словники електротехнічної терміносистеми.
81. Поняття «лексикографія» та «термінографія». Термінологічні словники радіотехнічної терміносистеми.
82. Особливість семантики терміна економічної терміносистеми порівняно із семантикою звичайного слова.
83. Особливість семантики терміна комп'ютерної терміносистеми порівняно із семантикою звичайного слова.
84. Особливість семантики терміна математичної терміносистеми порівняно із семантикою звичайного слова.
85. Особливість семантики терміна телекомунікаційної терміносистеми порівняно із семантикою звичайного слова.
86. Особливість семантики терміна електротехнічної терміносистеми порівняно із семантикою звичайного слова.
87. Особливість семантики терміна радіотехнічної терміносистеми порівняно із семантикою звичайного слова.
88. Елементи семантики. Зв'язок значення і звукової оболонки термінів економічної терміносистеми.
89. Елементи семантики. Зв'язок значення і звукової оболонки термінів комп'ютерної терміносистеми.
90. Елементи семантики. Зв'язок значення і звукової оболонки термінів математичної терміносистеми.

91. Елементи семантики. Зв'язок значення і звукової оболонки термінів телекомунікаційної терміносистеми.
92. Елементи семантики. Зв'язок значення і звукової оболонки термінів електротехнічної терміносистеми.
93. Елементи семантики. Зв'язок значення і звукової оболонки термінів радіотехнічної терміносистеми.
94. Внутрішня форма терміна. Способи мотивації лексичного значення термінів економічної терміносистеми.
95. Внутрішня форма терміна. Способи мотивації лексичного значення термінів комп'ютерної терміносистеми.
96. Внутрішня форма терміна. Способи мотивації лексичного значення термінів математичної терміносистеми.
97. Внутрішня форма терміна. Способи мотивації лексичного значення термінів телекомунікаційної терміносистеми.
98. Внутрішня форма терміна. Способи мотивації лексичного значення термінів електротехнічної терміносистеми.
99. Внутрішня форма терміна. Способи мотивації лексичного значення термінів радіотехнічної терміносистеми.
100. Структурно-семантичний та контекстний аналіз термінологічної лексики. Контент-аналіз.

9 МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Практичний (практичні заняття), наочний (слайд-лекції), словесний (лекція, дискусія, співбесіда тощо), робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, складання реферату), відео метод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні).

Для визначення рівня засвоєння здобувачами навчального матеріалу використовують такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях);
- самостійна робота аспіранта (написання реферату за темою);
- підсумковий контроль (залік).

10 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

10.1 Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Підсумковий модульний контроль з дисципліни передбачає залік.

1. Виконати 2 контр. роботи (кожна оцінюється від 6 до 10 балів).
2. Виконати контрольне завдання згідно із заданим варіантом (кожне оцінюється від 12 до 20 балів).
3. Виконати завдання на практичних заняттях (кожне оцінюється від 3 до 6 балів), всього від 30 до 60 балів.

Оцінка за семестр:

$$O_{\text{сем}}: (3-6) \times 10 \text{ пз} + (6-10) \times 2 \text{ контр.роб.} + (12-20) \times \text{РГЗ} = (60-100) \text{ балів.}$$

10.2 Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань і умінь для одержання позитивної оцінки наведений у розділі 2 цієї програми.

Критерії оцінювання роботи протягом семестру.

А 96 – 100 “зараховано” (“відмінно”) – здобувач повному обсязі засвоїв програмний матеріал, опрацював рекомендовану літературу, вільно оперує мовознавчою та фаховою термінологією, має добрі навички з перекладу та створення письмових фахових текстів, засвоїв граматичні, орфографічні, морфологічні та синтаксичні норми сучасної української літературної мови, бездоганно володіє усним професійним мовленням.

А 90 – 95 “зараховано” (“відмінно”) – здобувач у повному обсязі засвоїв програмний матеріал, вільно володіє граматичними, орфографічними, морфологічними та синтаксичними нормами сучасної української літературної мови, опрацював рекомендовану літературу, добре оперує мовознавчою та фаховою термінологією, має добрі навички з перекладу та створення письмових фахових текстів. Усі навчальні завдання, які передбачені програмою, виконані, якість виконання більшості з них оцінено кількістю балів, близькою до максимальної. Здобувач допускає 1 – 2 незначні помилки в письмових роботах, а також незначні помилки в усному професійному мовленні.

С 75-89 “зараховано” (“добре”) – здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом, засвоїв основні орфографічні, морфологічні та синтаксичні норми сучасної української літературної мови, вільно орієнтується в створенні професійних текстів, під час усного спілкування допускає незначні помилки з професійної термінології, деякі види письмових завдань виконані з помилками (допускається декілька незначних помилок або 1 – 2 значні).

Д 66-74 “зараховано” (“задовільно”) – теоретичний матеріал засвоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки, письмові роботи з 2 – 5 значними помилками, в усному мовленні здобувач допускає декілька значних помилок.

Е 60-65 “зараховано” (“задовільно”) – здобувач засвоїв основні аспекти програмного матеріалу, деякі практичні навички не сформовані, здобувач невпевнено орієнтується у доцільності вибору відповідних мовних засобів, має труднощі з формулюванням думок та використанням фахової термінології як в усному, так і писемному мовленні. Частина передбачених програмою

навчальних завдань не виконані, або деякі з них оцінені мінімальною кількістю балів.

F 35-59 “не зараховано” (“незадовільно”) – теоретичний матеріал курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою робіт виконано, але їх якість оцінена мінімальною кількістю балів; здобувач частково володіє навичками створення усних та письмових текстів, допускає значну кількість грубих граматичних, стилістичних та орфографічних помилок. Можливе підвищення оцінки за умови виконання додаткової самостійної роботи.

FX 0-34 “не зараховано” (“незадовільно”) – здобувач не засвоїв основних положень українського правопису, не знає професійної термінології, не вміє створювати усних та письмових мовленнєвих жанрів, не володіє навичками перекладу фахових текстів. Роботи потребують повної переробки. Здобувач має перескласти певні теми під час консультацій.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
96–100	A	відмінно добре задовільно	зараховано
90–95	B		
75–89	C		
66–74	D		
60–65	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

11.1 Базова література

1. Бірта Г.О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу. К. : «Центр учбової літератури», 2019. 142 с.
2. Д'яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення. Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. К. : Академія, 2000.
3. Мацько, Любов Іванівна Культура української фахової мови : навчальний посібник / Мацько, Любов Іванівна, Кравець, Лариса Вікторівна . К. : Академія, 2020 . 359 с.
4. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навчальний посібник з алгоритмічними приписами. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2019. 392 с.
5. Бондарець О.В., Терещенко Л.Я., Дубічинський В.В., Павлова Г.Д. Основи українського термінознавства та перекладу науково-технічної літератури. Харків: НТУ «ХП», 2017. 136 с.

11.2 Допоміжна література

6. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2018. 344 с.
7. Бондарець О.В., Терещенко Л.Я., Булавін В.І. та інші Хімічне термінознавство. Харків: НТУ «ХП», 2016. 220 с.
8. Бондарчук Л.М. Українська мова в інформаційних системах: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К. : КНЕУ, 2020. 140 с.
9. Вербич, С. Місце і роль термінів у тексті [Текст] / С. Вербич // Секретарь-референт. 2019. № 6. С. 34–37.
10. Гамалія В. Початок колективної термінотворчості на теренах України / В.Гамалія // Історія національної науки: новий зміст і суспільне значення. К., 2021. С.7–12.
11. Дубічинський В.В. Українська лексикографія: Історія, сучасність та комп'ютерні технології. Навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2004. 203 с.
12. Дубічинський В.В., Кринець О.М. Лінгвістичні аспекти стандартизації української термінології. Методичні вказівки. Харків: НТУ «ХП», 2003. 35 с.

13. Михайлова О.Г., Сидоренко А.А., Сухопар В.Ф. Українська наукова термінологія. Навчальний посібник. Харків: НТУ «ХПІ», 2022. 119 с.
14. Туровська, Л. Термінологічна лексика на сторінках періодичних видань [Текст] / Л. Туровська // Українська мова. 20017. № 2. С. 33–40.
15. Українська ділова мова: практичний посібник на щодень/ За ред. М.Д. Гінзбург. Харків: Торсінг, 2018.

11.3 Методичні вказівки до різних видів занять

16. Явтушенко В.М. Сучасна українська мова, риторика, культура мовлення, фахова термінологія. Тексти лекцій для аспірантів: Навч. посібник / В.М. Явтушенко. Харків : ХНУРЕ, 2018. 172с.
17. Конспект лекцій з дисципліни «Українське фахове мовлення» для студентів денної та заочної форм навчання всіх спеціальностей / упорядники: Явтушенко В.М., Сергієва А.В. Харків: ХНУРЕ, 2020. 136 с.

11.4 Державні стандарти України

Стандартизація

18. ДСТУ 1.1 -2001 Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Терміни та визначення основних понять.
19. ДСТУ 2925-94 Якість продукції. Оцінювання якості. Терміни та визначення
20. ДСТУ 3281-95 Порядок розроблення міждержавних стандартів.

Метрологія

Метрологія та вимірювання взагалі

31. ДСТУ 3514-97 Статистичні методи контролю та регулювання. Терміни та визначення.
32. ДСТУ 2473-94 Механічні коливання. Терміни та визначення.
33. ДСТУ 2474-94 Механічні коливальні системи. Терміни та визначення.
34. ДСТУ 2681-94 Метрологія. Терміни та визначення.
35. ДСТУ 2685-94 Фотограмметрія. Терміни та визначення.
36. ДСТУ 2950-94 Засоби вимірювань та випробувальне обладнання у целюлозно-паперовій промисловості. Терміни та визначення.

Вимірювання складу, властивостей і кількості речовин та матеріалів

37. ДСТУ 2755-94 Фізична оптика. Терміни, визначення та літерні позначення основних величин.
38. ДСТУ 2756-94 Геометрична оптика. Терміни, визначення та літерні позначення основних величин.
39. ДСТУ 3540-97 Електронні засоби вимірювальної техніки для електричних та магнітних величин. Терміни та визначення.

Вимірювання електромагнітних величин

38. ДСТУ 3711-98 Засоби вимірювань тиску. Терміни та визначення.
39. ДСТУ EN 472:2004 Манометри. Словник термінів (EN 472:1994, IDT)
40. ДСТУ ІЕС 60050-300-312:2006 Електротехнічний словник термінів. Електричні та електронні вимірювання і засоби вимірювальної техніки. Частина 312. Загальні терміни щодо електричного вимірювання (ІЕС 60050-300:2001, IDT).
41. ДСТУ ІЕС 60050-300-313:2006 Електротехнічний словник термінів. Електричні та електронні вимірювання і засоби вимірювальної техніки. Частина 313. Типи електричних засобів вимірювальної техніки (ІЕС 60050-300:2001, IDT).
42. ДСТУ ІЕС 60469-1: 2005 Методи та прилади імпульсні. Частина 1. Терміни та визначення понять імпульсної техніки.
43. ДСТУ ІЕС 60469-2:2005 Методи і прилади імпульсні. Частина 2. Вимірювання та аналіз імпульсів. Загальні положення (ІЕС 60469-2:1987, IDT).

Вимірювання геометричних, механічних та віброакустичних величин

44. ДСТУ 2234-93 Калібри. Терміни та визначення
45. ДСТУ 2381-94 Системи радіотехнічні траєкторних вимірювань. Терміни та визначення.
46. ДСТУ 2409-94 Вимірювання параметрів шорсткості. Терміни та визначення.
47. ДСТУ 2413-94 Основні норми взаємозамінності. Шорсткість поверхні. Терміни та визначення.
48. ДСТУ 2497-94 Основні норми взаємозамінності. Різьба і різьбові з'єднання. Терміни та визначення.

49. ДСТУ 2498-94 Основні норми взаємозамінності. Допуски форми та розташування поверхонь. Терміни та визначення.
50. ДСТУ 2499-94 Основні норми взаємозамінності. Конуси та конічні з'єднання. Терміни та визначення.
51. ДСТУ 2500-94 Основні норми взаємозамінності. Єдина система допусків та посадок. Терміни та визначення. Позначення і загальні норми.
52. ДСТУ 2561-94 Міри магнітної індукції. Терміни та визначення.
53. ДСТУ 3515-97 Акустика й електроакустика. Терміни та визначення.
54. ДСТУ 3647-97 Ваги та дозатори вагові. Терміни та визначення.
55. ДСТУ 3711-98 Засоби вимірювань тиску. Терміни та визначення.
56. ДСТУ EN 472:2004 Манометри. Словник термінів (EN 472:1994, IDT)
57. ДСТУ ISO 2041:2007 Вібрація та удар. Словник термінів.

Інформаційні технології. Конторські машини

Машини електронні, обчислювальні пристрої та прилади до них

58. ДСТУ 2231-93 Системи оброблення інформації. Інтерфейс між обчислювальною машиною і технічним процесом. Терміни та визначення.
59. ДСТУ 2397-94 Мікропроцесори. Терміни та визначення.
60. ДСТУ 2480-94 Засоби автоматизації налагодження пристроїв та систем на основі мікропроцесорів. Терміни та визначення.
61. ДСТУ 2483-94 Системи оброблення інформації. Блоки оброблення даних. Терміни та визначення.
62. ДСТУ 2574-94 Система оброблення інформації. Дисплеї візуальні. Терміни та визначення.
63. ДСТУ 2869-94 Системи оброблення інформації. Обладнання периферійне. Терміни та визначення.
64. ДСТУ 3179-95 Системи оброблення інформації. Калькулятори. Терміни та визначення.
65. ДСТУ 2872-94 Системи оброблення інформації. Мови програмування. Терміни та визначення.
66. ДСТУ 2874-94 Системи оброблення інформації. Бази даних. Терміни та визначення.
67. ДСТУ 2938-94 Системи оброблення інформації. Основні поняття. Терміни та визначення.
68. ДСТУ 2940-94 Системи оброблення інформації. Керування процесами оброблення даних. Терміни та визначення.

69. ДСТУ 3301-96. Системи оброблення інформації. Аналогові комп'ютери. Терміни та визначення.
70. ДСТУ 3302-96. Система стандартів з баз даних. Структурна система словників інформаційних ресурсів.
71. ДСТУ 3396.2-97 Захист інформації. Технічний захист інформації. Терміни та визначення.
72. ДСТУ 3571-97 Сумісність засобів обчислювальної техніки електромагнітна. Терміни та визначення. Вперше.

Видавнича справа

73. ДСТУ 3017-95 Видання. Основні види. Терміни та визначення Вперше.
74. ДСТУ 3018-95 Видання. Поліграфічне виконання. Терміни та визначення.
75. ДСТУ 3934-1999. Матеріали та устаткування поліграфічні. Терміни та визначення. Гармонізований з: ISO 4218-1:1979, NEQ.
76. ДСТУ 2392-94 Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення.
77. ДСТУ 2396-94 Системи оброблення інформації. Теорія інформації. Терміни та визначення.
78. ДСТУ 2398-94 Інформація та документація. Інформаційні мови. Терміни та визначення.
79. ДСТУ ISO/IEC 2382-14:2005. Інформаційні технології. Словник термінів. Ч.14. Безвідмовність, ремонтпридатність і готовність (ISO/IEC 2382-14:1997, IDT) Гармонізований з: ISO/IEC 2382-14:1997, IDT .
79. ДСТУ ISO/IEC 2382-15:2005. Інформаційні технології. Словник термінів. Ч.15. Мови програмування (ISO/IEC 2382-15:1999, IDT) Гармонізований з: ISO/IEC 2382-15:1999, IDT.
80. ДСТУ ISO/IEC 2382-17:2005. Інформаційні технології. Словник термінів. Ч.17. Бази даних (ISO/IEC 2382-17:1999, IDT) Гармонізований з: ISO/IEC 2382-17:1999, IDT.
81. ДСТУ 3582-97 Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила.

Енергетика та теплотехніка

Енергетика та теплотехніка

82. ДСТУ EN 247:2003 Теплообмінники. Термінологія (EN 247: 1997, IDT).

Електростанції

83. ДСТУ 2842-94 Турбіни гідравлічні. Терміни та визначення.
84. ДСТУ 3027-95 Воднева енергетика. Терміни та визначення.

Електротехніка

Електротехнічна арматура

85. ДСТУ 2290-93 Контакти електричні. Терміни та визначення.
86. ДСТУ 2304-93 Апарати комутаційні електричні. Вимикачі, перемикачі. Терміни та визначення.
87. ДСТУ 2936-94 Реле електричні. Терміни та визначення.
88. ДСТУ 3786-98 Запобіжники топкі. Терміни та визначення.
89. ДСТУ 3857-99 Арматура лінійна. Терміни та визначення.

Телекомунікації. Аудіо- та відеотехніка

Аудіо-, відео- та аудіо відеотехніка

90. ДСТУ 2371-94 Апаратура радіоелектронна побутова. Терміни та визначення.
91. ДСТУ 2737-94 Записування та відтворення інформації. Терміни та визначення.
92. ДСТУ 2813-94 Носії магнітного запису. Терміни та визначення.

Електромагнітна сумісність

93. ДСТУ 2977-95 Радіозавади індустриїні. Терміни та визначення.
94. ДСТУ 3571-97 Сумісність засобів обчислювальної техніки електромагнітна. Терміни та визначення.

Радіо- і мобільний зв'язок. Цифрова мережа

95. ДСТУ 3254-95 Радіозв'язок. Терміни та визначення.
96. ДСТУ 3560-97 Радіозв'язок космічний та супутниковий. Терміни та визначення.
97. ДСТУ 3592-97 Сигнали радіотехнічні вимірювальні. Терміни та визначення.
98. ДСТУ 3610-97 Радіозв'язок радіорелейний Терміни та визначення.

99. ДСТУ 3560:2007 Системи телекомунікаційні супутникові. Терміни та визначення понять.

Телекомунікаційні системи, складники та допоміжні пристрої

100. ДСТУ 2386-94 Лінії передач надвисоких частот. Терміни та визначення.

101. ДСТУ 2526-94 Засоби радіолокаційні. Терміни та визначення.

102. ДСТУ 2615-94 Електрозв'язок. Зв'язок цифровий та системи передавальні цифрові. Терміни та визначення.

103. ДСТУ 2616-94 Електрозв'язок. Апаратура передавання дискретних сигналів вторинних мереж багатоканальна. Терміни та визначення.

104. ДСТУ 2617-94 Електрозв'язок. Мережі та канали передавання даних. Терміни та визначення.

105. ДСТУ 2618-94 Електрозв'язок. Зв'язок факсимільний. Терміни та визначення.

106. ДСТУ 2619-94 Електрозв'язок. Зв'язок документальний. Терміни та визначення.

107. ДСТУ 2620-94 Зв'язок телеграфний. Комутація каналів і комутація повідомлень. Терміни та визначення.

108. ДСТУ 2621-94 Зв'язок телефонний. Загальні поняття. Телефонні мережі. Терміни та визначення.

109. ДСТУ 2622-94 Зв'язок телеграфний. Терміни та визначення.

110. ДСТУ 2624-94 Зв'язок телефонний. Системи сигналізації. Терміни та визначення.

111. ДСТУ 2663-94 Радіолокація. Терміни та визначення.

112. ДСТУ 3487-96 Система ТЕЛТЕКСТ. Терміни та визначення.

113. ДСТУ 3633-97 Антени апертурні. Терміни та визначення.

114. ДСТУ 3773-98 Мережа зв'язку цифрова первинна. Терміни та визначення.

115. ДСТУ 3774-98 Система зв'язку єдина національна. Терміни та визначення.

116. ДСТУ 3801-98 Антени. Терміни та визначення.

Теле-, радіомовлення

117. ДСТУ 2820-94 Тепловізійні системи. Терміни та визначення.

118. ДСТУ 3256-95 Системи передавання волоконно-оптичні. Терміни та визначення.

119. ДСТУ 3785-98 Звукове мовлення. Терміни та визначення.

120. ДСТУ 3807-98 Телебачення. Терміни та визначення.

121. ДСТУ 3808-98 Телебачення. Цифрове оброблення телевізійних сигналів. Терміни та визначення.

122. ДСТУ 4471:2005 Телевізійне та звукове мовлення й інтерактивні мультимедійні служби. Кабельні розподільчі системи. Терміни та визначення понять.

Охорона праці

123. ДСТУ 2293-99 Охорона праці. Терміни та визначення основних понять.

124. ДСТУ 2272-93 Пожежна безпека. Терміни та визначення.

12 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Довідник з української мови [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.javot.net/mova/stil/>
2. Електронна Енциклопедія [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.hohlopedia.org.ua/>
3. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/>
4. Лінгвістичний портал [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : <http://www.mova.info/>
5. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
6. Національна Академія Наук України Інститут філософії ім. Г. Сковороди [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.filosof.com.ua/>.
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Одеська національна бібліотека ім. М. Горького [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.ognb.odessa.ua/>
9. Портал української мови [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.pravila-uk-mova.at.ua/>
10. Російсько-український словник сталих виразів [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.stalivrazy.org.ua>
11. Словники он-лайн [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.rozum.org.ua/>
12. Українська мова [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.ukrajinskamova.org.ua/>
13. Український мовно-інформаційний фонд НАН України [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.ulif.org.ua/>